

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

ІГПДУ

Дзвінчук Д.І.

«31» 08 2022 р.

Дисципліна: Політична і правова система

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 28 "Публічне управління та адміністрування"

Спеціальність: 281 "Публічне управління та адміністрування"

Освітньо-професійна програма: "Публічне управління та адміністрування"

Вид дисципліни (модулю): обов'язкова

Робоча програма дисципліни «Політична і правова система» для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття рівня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Розробник:

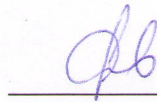
Професор кафедри
публічного управління та адміністрування,
д-р політ. н., доцент

Остап'як В.І.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування
Протокол від «30» серпня 2022 року № 1.

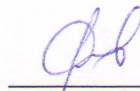
Зав. кафедри
публічного управління та адміністрування

Орлів М.С.

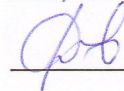
Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри
публічного управління та адміністрування

Орлів М.С.

Гарант ОПШ

Орлів М.С.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Політична і правова система» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1		Семестр _	
	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН
Кількість кредитів ECTS	5		5			
Кількість модулів	2		2			
Загальний обсяг часу, год.	150		150			
Аудиторні заняття, год., у т.ч.:	60		60			
лекційні заняття	30		30			
семінарські заняття						
практичні заняття	30		30			
лабораторні заняття						
Самостійна робота, год., у т.ч.:	90		90			
виконання курсового проекту (роботи)						
виконання контрольних робіт						
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	15		15			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	60		60			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10		10			
підготовка звітів з лабораторних робіт						
підготовка до екзамену	5		5			
Форма семестрового контролю	Іспит					

2. МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення дисципліни є формування у студентів базових знань і навичок з історичних, культурних, політичних, соціальних та економічних засад розвитку суспільства, усвідомлення ними ролі права, його функцій для захисту своїх прав і свобод, розуміння механізму, меж та способів їх реалізації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних та економічних засад розвитку суспільства;
- знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;
- знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування;
- знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері

публічного управління та адміністрування;

- уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування;
- уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню та розвитку у студентів **компетентностей:**

загальних:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями в сфері комунікацій;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства через вдосконалення комунікаційних навичок та переговорів, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях;
- здатність знаходити, обробляти, аналізувати інформацію з різних джерел;
- навички міжособистісної взаємодії, комунікації та переговорів.

фахових:

- здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів;
- здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів через комунікацію та переговори;
- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки, комунікації;
- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література відповідного модулю
		ДФН	ЗФН	
М 1	РОЗВИТОК НАЦІ І ПОЛІТИЧНА СТРУКТУРА	15		
Т 1.1	Політична система суспільства: поняття та загальна характеристика. Поняття «система». Властивості та класифікація систем. Політична система суспільства: поняття та функції. Структура політичної системи суспільства, її підсистеми. Типологія політичних систем сучасного світу.	1		4,5,7,11,12, 16-20

Т 1.2	Етноси в політичній системі суспільства. Місце етносів у політичній системі суспільства. Етнос: поняття, основні ознаки та особливості.	2		2-4,6,9,17
Т 1.3-4	Теорія нації. Нація як суб'єкт політики. Нація: поняття, основні ознаки та особливості. Теоретичні підходи до розуміння нації. Сутність та загальні риси нації як суб'єкта політики. Ознаки нації як модерної соціокультурної і політичної спільноти. Типологія націй. Нація етнічна і політична.	4		1-6,8,9,13,17
Т 1.5	Нація і націоналізм . Поняття націоналізму. Типологія та види націоналізму. Націоналізм М. Міхновського. Інтегральний націоналізм Д. Донцова. Нація як найвища органічна форма людського співжиття (М. Сціборський). Націологія О. Бочковського.	2		1-6,8-10, 13,15,17,20
Т 1.6-7	Українська модерна нація ХХ — початку ХХІ ст. Формування сучасної української нації в часи відновлення української державності (1917-1921 рр.). Особливості етнонаціональних процесів в Україні 1920-х рр. Українська нація за радянської доби. Націотворення в незалежній Українській державі початку ХХІ ст. Міжнаціональні конфлікти та юляхи їх подолання.	2		1-7,9,15,17
Т 1.8	Держава в етнополітичній структурі суспільства. Нація і держава. Особливості формування національної держави. Типи унітарних держав. Автономія у складі унітарної держави. Імперія як специфічна форма державного ладу. Зародження і розвиток федеративних держав.	2		2-7, 9,14, 16-20
Т 1.9	Нація та громадянське суспільство. Громадянське суспільство: поняття та формальні структури. Політичні партії як чинник формування української політичної нації. Вплив інститутів громадянського суспільства на розвиток політичної нації в Україні.	2		2-7, 9,11,12, 14,16-20
М 2	ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ГАЛУЗІ ПРАВА УКРАЇНИ	15		
Т 2.1	Основи теорії держава і права. Сучасне право України. Основні закономірності виникнення держави та права. Різноманітні теорії виникнення держави. Історичні типи держави. Поняття держави, її ознаки та функції. Поняття правової держави та громадянського суспільства.	2		2, 3, 7, 15

Т 2.2	Основи конституційного права України. Поняття і предмет конституційного права України. Загальна характеристика Конституції України. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права та свободи. Громадянство України як один з інститутів Конституційного права. Загальні засади конституційного ладу України.	1		4, 5, 8, 10, 11, 15
Т 2.3	Основи цивільного права України. Характеристика цивільного права України, фізичних та юридичних осіб. Право власності. Загальні положення про зобов'язання. Правочин. Договір. Поняття, зміст, підстави виникнення правочинів, договорів. Договір поставки, найму, купівлі-продажу, перевезення, міни, дарування, позики. Загальна характеристика спадкового права України.	2		2, 3, 15, 18
Т 2.4	Основи трудового права України. Поняття трудового права та трудові права громадян. Колективний договір. Укладання та розірвання трудового договору. Переведення на іншу роботу, контракт. Праця жінок. Порядок ведення трудових книжок. Робочий час. Час відпочинку. Право на відпустку. Матеріальна відповідальність працівника.	2		3, 5, 6, 14, 15
Т 2.5	Основи сімейного права України. Поняття сімейного права. Шлюб і сім'я. Порядок укладання юлюбу. Підстави та порядок припинення юлюбу. Шлюбний договір. Особисті немайнові та майнові права та обов'язки подружжя.	2		5, 6, 17
Т 2.6	Адміністративне право України. Поняття, предмет і метод Адміністративного права України. Система і джерела адміністративного права. Характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Адміністративні правовідносини.	4		1, 2, 3, 13, 15
Т 2.7	Основи кримінального права України. Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального Кодексу України. Поняття, ознаки, види і склад злочину. Обставини які виключають злочинність діяння та стадії вчинення злочину.	2		2, 5, 9, 16
	Разом	30		

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), практичних занять (П) та їх зміст	Обсяг годин		Література модулю
		ДФН	ЗФН	
М 1	РОЗВИТОК НАЦІ І ПОЛІТИЧНА СТРУКТУРА	15		
П 1.1	Політична система суспільства: поняття та загальна характеристика. Політична система суспільства: поняття та функції. Структура політичної системи: інституціональна, нормативна, комунікативна, політико-культурна, функціональна підсистеми. Типологія політичних систем сучасного світу.	2		4,5,7,11,12, 16-20
П 1.2	Нація як суб'єкт політики. Теоретичні підходи до розуміння нації. Сутність поняття «нація». Етнічне підґрунтя націй. Нація етнічна і політична. Ознаки нації як модерної соціокультурної і політичної спільноти. Основні підходи до класифікації націй: догматичний і критичний.	2		1-6,8,9,13,17
П 1.3	Нація і націоналізм. Поняття націоналізму. Типологія та види націоналізму. Націоналізм М. Міхновського. Інтегральний націоналізм Д. Донцова. Нація як найвища органічна форма людського співжиття (М. Сціборський). Націологія О.Бочковського.	2		1-6,8—10, 13,15,17,20
П 1.4	Національна свідомість та національний характер. Національна свідомість: поняття, її складові та рівні. Національна самосвідомість: поняття та функції, особливості виховання. Національна ідентичність. Національний характер: поняття, риси та властивості.	2		1-4,6,9,17,20
П 1.5-6	Етапи і уроки українського націотворення. Етапи українського націотворення: хронологія, характерні риси: перший етап (з кінця XVІ ст. до кінця 20-х років ХХ ст.); другий етап (кінець 1950-х — 1960-ті роки); третій етап (друга половина 1980-х — 1990-ті роки). Етнонаціональна характеристика Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Проблеми назви і самоназви — від Русі до України. Українське національне відродження на зламі ХVІ-ХVІІ ст.: культурно- національний та військово-політичний складники. Українська ранньомодерна нація в умовах Гетьманщини. Характерні етнокультурні, соціальні та політичні риси. Формування модерної української нації у ХІХ ст. історичні особливості.	2		1-7,9,15,17
П 1.7	Українська модерна нація ХХ — початку ХХІ ст. Розвиток міжнаціональних відносин в Україні. Формування сучасної української нації в часи відновлення української державності (1917-1921 рр.). Особливості етнонаціональних процесів в Україні 20-х рр. Українська нація за радянської доби. Націотворення в незалежній Українській державі початку ХХІ ст. Уроки українського націотворення.	2		1-7,9,15,17
	Держава в етнополітичній структурі суспільства. Нація і держава. Особливості формування національної держави.			

УІ 1.8	Типи унітарних держав. Автономія у складі унітарної держави. Імперія як специфічна форма державного ладу. Зародження і розвиток федеративних держав. Проблеми федерацій. Конфедеративна держава: сутність, характер, основні риси. Типи конфедеративних держав.	2		2-7, 9,14, 16-20
УІ 1.9	Нація та громадянське суспільство. Громадянське суспільство: поняття та формальні структури. Політичні партії як чинник формування української політичної нації. Вплив інститутів громадянського суспільства на розвиток політичної нації в Україні.	1		2-7, 9,11,12, 14,16-20
М 2	ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ГАЛУЗІ ПРАВА УКРАЇНИ	15		
П. 2.1-2	Основи теорії держава і права. Сучасне право України. Основні закономірності виникнення держави та права. Різноманітні теорії виникнення держави. Історичні типи держави. Поняття держави, її ознаки та функції. Поняття правової держави та громадянського суспільства. Загальна характеристика галузей права України. Поняття, ознаки, суть і функції права. Правові норми: поняття, ознаки, структура та види.	2		2, 3, 7, 15
П 2.3	Поняття і предмет конституційного права України. Загальна характеристика Конституції України. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Соціально- економічні, політичні та особисті права та свободи.	2		4, 5, 8, 10, 11, 15
П 2.4-5	Основи цивільного права України. Характеристика цивільного права України, фізичних та юридичних осіб. Право власності. Загальні положення про зобов'язання. Правочин. Договір. Поняття, зміст, підстави виникнення правочинів, договорів. Договір поставки, найму, купівлі-продажу, перевезення, міни, дарування, позики. Характеристика спадкового права України.	4		2, 3, 15, 18
П 2.6	Основи трудового права України. Поняття трудового права та трудові права громадян. Колективний договір. Укладання та розірвання трудового договору. Переведення на іншу роботу, контракт. Праця жінок. Порядок ведення трудових книжок. Робочий час. Час відпочинку. Право на відпустку. Матеріальна відповідальність працівника.	2		3, 5, 6, 14, 15
П 2.7	Основи сімейного права України. Поняття сімейного права. Шлюб і сім'я. Порядок укладання юлюбу. Підстави та порядок припинення юлюбу. Шлюбний договір. Особисті немайнові та майнові права та обов'язки подружжя.	2		5, 6, 17
П 2.8	Адміністративне право України. Поняття, предмет і метод Адміністративного права України. Система і джерела адміністративного права. Характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Адміністративні правовідноси ни. Поняття адміністративної відповідальності.	2		1, 2, 3, 13, 15
	Основи кримінального права України. Поняття			

П 2.9	кримінального права. Загальна характеристика Кримінального Кодексу України. Поняття, ознаки, види і склад злочину. Обставини які виключають злочинність діяння та стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Поняття, мета та підстави кримінальної відповідальності.	1		2, 5, 9, 16
	РАЗОМ :	30		

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр	Назви змістових модулів (М), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література відповідно до модулю
		ДФН	ЗФН	
М 1	РОЗВИТОК НАЦІ І ПОЛІТИЧНА СТРУКТУРА	30		
Т 1.1	Політична система суспільства: поняття та загальна характеристика. Політична система суспільства: поняття та функції. Структура політичної системи: інституціональна, нормативна, комунікативна, політико-культурна, функціональна підсистеми. Типологія політичних систем сучасного світу.	2		4,5,7,11,12, 16-20
Т 1.2	Нація як суб'єкт політики. Теоретичні підходи до розуміння нації. Сутність поняття «нація». Етнічне підґрунтя націй. Нація етнічна і політична. Ознаки нації як модерної соціокультурної і політичної спільноти. Основні підходи до класифікації націй: догматичний і критичний. Типологія націй: бездержавні та державні нації, багатодержавні нації, політичні та етнічні нації, титульні та недобудовані нації, діаспора.	2		1-6,8,9,13,17
Т 1.3	Нація і націоналізм. Поняття націоналізму. Типологія та види націоналізму. Націоналізм М. Міхновського. Інтегральний націоналізм Д. Донцова. Нація як найвища органічна форма людського співжиття (М. Сціборський). Націологія О. Бочковського.	2		1-6,8—10, 13,15,17,20
Т 1.4	Національна свідомість та національний характер. Національна свідомість: поняття, її складові та рівні. Національна самосвідомість: поняття та функції, особливості виховання. Національна ідентичність. Національний характер: поняття, риси та властивості. Поняття ментальності та її компоненти. Національна ментальність та менталітет : спільне та відмінне.	2		1-4,6,9,17,20

T 1.5	Етапи і уроки українського націотворення Етапи українського націотворення: хронологія, характерні риси: перюий етап (з кінця XVIII ст. до кінця 20-х років XX ст.); другий етап (кінець 1950-х — 1960-ті роки); третій етап (друга половина 1980-х — 1990-ті роки). Етнонаціональна характеристика Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Проблеми назви і самоназви — від Русі до України. Українське національне відродження на зламі XVI-XVII ст.: культурно-національний та військово-політичний складники.	4		1-7,9,15,17
T 1.6	Українська модерна нація XX — початку XXI ст. Розвиток міжнаціональних відносин в Україні. Формування сучасної української нації в часи відновлення української державності (1917-1921 рр.). Особливості етнонаціональних процесів в Україні 1920-х рр. Українська нація за радянської доби. Націотворення в незалежній Українській державі початку XXI ст. Уроки українського націотворення.	6		1-7,9,15,17
T 1.7	Держава в етнополітичній структурі суспільства. Нація і держава. Особливості формування національної держави. Типи унітарних держав.	6		2-7, 9,14, 16-20
T 1.8	Нація та громадянське суспільство. Громадянське суспільство: поняття та формальні структури. Політичні партії як чинник формування української політичної нації. Вплив інститутів громадянського суспільства на розвиток політичної нації в Україні.	6		2-7, 9,11,12, 14,16-20
M 2	ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ГАЛУЗІ ПРАВА УКРАЇНИ	30		
T 2.1	Основи теорії держави і права. Сучасне право України. Джерела та форми права. Характеристика нормативно-правових актів. Правопорушення: поняття, ознаки, види та склад.	6		2, 3, 7, 15
T 2.2	Основи конституційного права України. Поняття і форми здійснення народного суверенітету. Історія Конституцій країн світу. Поняття та види референдумів. Виборче право та виборча система.	6		4, 5, 8, 10, 11, 15
T 2.3	Основи цивільного права України. Фідстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Особисті немайнові права громадян. Поняття представництва. Довіреність. Авторське право і суміжні права.	6		2, 3, 15, 18
T 2.4	Основи трудового права України. Трудові індивідуальні та колективні спори. Матеріальні відповідальність та її види.	2		3, 5, 6, 14, 15
T 2.5	Основи сімейного права України. Усиновлення. Опіка та піклування. Дитячий будинок сімейного типу. Застосування Сімейного кодексу України до іноземців та осіб без громадянства.	2		5, 6, 17

T 2.6	Адміністративне право України. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність. Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою.	4		1, 2, 3, 13, 15
T 2.7	Основи кримінального права України. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Обставини, що виключають злочинність діяння. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх	4		2, 5, 9, 16
	РАЗОМ:	60		

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 МОДУЛЬ «РОЗВИТОК НАЦІЇ І ПОЛІТИЧНА СТРУКТУРА»

4.1.1 Основна література

1. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX—XX ст. Київ Вид-во «Yakaboo Publishing», 2019. 656 с. (або перше видання 1996 року).
2. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАНУ, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; [редкол.: Римаренко Ю. І. (відп. ред.) та ін.]. Київ Довіра, Генеза, 1996. 942 с.
3. Оніщенко І. Г. Основи етнодержавознавства : навч. посіб. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 168 с.
4. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ Парлам. вид-во, 2011. 808 с. URL https://shron1.chtvvo.org.ua/Levenets_Yurii/Politivchna_entsvklopediia.pdf
5. Політологія підручник. Вид. 3-тє, перероб., доп. / за ред. О.В. Бабшної. В. П. Горбатенка. Київ: Академія, 2010. 568 с. URL <https://studfile.net/preview/1862634/>
6. Римаренко Ю. І., Шкляр Л. С., Римаренко С. Ю. Етнодержавознавство. Теоретико-методологічні засади Підручник Київ, 2001. 264 с.
7. Шляхтун П. П. Політологія: теорія та історія політичної науки. Київ: Центр уч. літ-ри, 2010. 500 с. URL : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-52.html>

4.1.2 Додаткова література

8. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ : Либідь, 1999. 352 с. URL : <http://1itopvs.org.ua/kasian/kas13.htm>
9. Лозко Г. С. Етнодержавознавство. Філософсько-теоретичний вимір курс лекцій. Тернопіль Мандрівець , 2012. 384 с.
10. Націоналізм: антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ Смолоскип, 2000. 872 с.
11. Політична система сучасного суспільства навч. посіб. [В.В. Мадіссон, Т.І. Кадлубович, Д. С. Черняк, Н. В. Пархоменко]. Київ КНУТД, 2015. 229 с. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2647/3/20150223_Maddison_NP.pdf
12. Рязцев Г. Л. Політична система суспільства : навч. посіб. для вступників Київ НТЦ «Псіхея», 2015. 72 с. URL https://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/polit_svst_susp_riabtsev_2015.pdf
13. Сич О. Соціально-консервативний націоналізм : теорія і політика. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея НВ», 2019. 544 с.

14. Сміт Е. Криза національної держави. Нації та націоналізм у глобальну епоху. Київ: Ніка-Центр, 2006. С. 121-161. URL : http://litopys.org.ua/smith/smg_06.htm.
15. Український націоналізм історія та ідеї : наук. збірник / за ред. О. Багана, Вип. 1. Дрогобич : Посвіт, 2009. 540 с.

4.1.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

16. Верховна Рада України : Офіційний вебпортал парламенту України.
URL : <https://www.rada.gov.ua/>
17. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України : вебсайт. URL : <https://ipiend.gov.ua/>
18. Національний інститут стратегічних досліджень : вебсайт. URL <https://niss.gov.ua/>

4.2 Змістовий модуль «ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ГАЛУЗІ ПРАВА УКРАЇНИ»

4.2.1 Основна література

1. Адміністративне право. Загальна частина навч. посіб. / С. М. Алфьоров, С. В. Ващенко, М. М. Долгополова, А. П. Купін. — К. : Центр учбової л-ри, 2011. — 216 с.
2. Кравчук В. М. Право навч.-метод. матеріали / В. М. Кравчук. Тернопіль : ТНЕУ, 2012 — 92 с.
3. Молдован В. В. Правознавство навч. посіб. / В. В.
4. Погорілко В. Ф. Конституційне право України підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. 2-ге вид., перероб. та доопрац. — К. Алерта, 2010. — 429 с.
5. Погорілко В. Ф. Правознавство : підручник / В.Ф. Погорілко, Г. А. Шпиталенко. 3-е вид., випр. і допов. — К. : Каравела, 2013. — 592 с.
6. Правознавство : підручник / А.І. Берlach, С.С. Бичкова, Д. О. Карпенко, А.М. Колодій. — 2-ге вид., допов. — К. : Правова єдність, 2009. — 790 с.
7. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / О. Ф. Скакун. 4-те вид. допов. і перероб. — К. : Правова єдність, 2014. — 524 с.

4.2.2 Додаткова література

8. Закон України «Про громадянство України» [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>. — Назва з екрану.
9. Закон України «Про запобігання корупції» [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. — Назва з екрану.
10. Закон України «Про національні меншини в Україні» [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>. — Назва з екрану.
11. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>. — Назва з екрану.
12. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/987-12>. — Назва з екрану.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. — Назва з екрану.
14. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. Назва з екрану.
15. Конституція України [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). Режим

доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. Назва з екрану.

16. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. Назва з екрану.

17. Сімейний кодекс України [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>. Назва з екрану.

18. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] / Електронні дані (1 файл). Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. Назва з екрану.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: лекції і практичні заняття, самостійна робота, консультації.

У вивченні дисципліни «Політична і правова система» використовуються такі методи навчання:

МН 1 – словесні методи (МН 1.1 – лекція, МН 1.2 – розповідь-пояснення, МН 1.3 – бесіда, МН 1.4 – інструктаж); МН 2 – наочні методи (МН 2.1 – ілюстрування; МН 2.4 – комп'ютерні і мультимедійні методи); МН 3 – практичні методи (МН 3.4 – практичні роботи); МН 18 – методи самостійної роботи вдома; МН 20 – інтерактивні методи (МН 20.1 – кейс-метод, МН 20.2 – дискусія, МН 20.3 – мозковий штурм, МН 20.4 – рольові і ділові ігри, МН 20.5 – тренінгові заняття).

Контрольні заходи: усний, письмовий та тестовий контроль (МФО 5, 6, 8), іспит (МФО 1).

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Допуск до складання іспиту з дисципліни «Політична і правова система» відбувається після виконання усіх видів робіт та завдань відповідно до робочої програми. Відпрацювання пропущених занять здійснюється у відведений для цього час відповідно до графіку проведення консультацій викладача.

Реагування на випадки недотримання академічної доброчесності здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Оцінювання здобувачів проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за співвідношенням, представленим у табл. 5.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в табл. 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1	15
Контроль практичних навиків модуля М 1 (виконання практичних завдань, презентація студентських наукових робіт)	20
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М 2	15
Контроль практичних навиків модуля М 2 (виконання практичних завдань, презентація студентських наукових робіт)	20
Колоквіум	30
Разом	100

Оцінка з дисципліни «Політична і правова система» виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче (табл. 6).

Таблиця 6 –Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре - вищесереднього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилوک	
Задовільно	67-74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або складати екзамен	35-59 (незадовільно і з можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно і з обов'язковим повторним вивченням модуля)